

Konfirmácia z praktického hľadiska Odpovede na kritické otázky spojené s konfirmáciou

Problémy s vernosťou

Konfirmácia, tak ako všetko cirkevné pôsobenie a konanie, **sa týka hriešnych ľudí**, tých, ktorí majú byť konfirmovaní, aj hriešnych ľudí z ich okolia, ktorí ich viac či menej (ne)povzbudzujú k viere. (Hriešni sú aj tí, ktorí zastupujú zbor: farár, presbyteri, členovia zboru, ktorí majú ku konfirmandom blízko vekom, čiže dorastu, ako aj ďalší cirkevníci.) **Treba teda rátať** s prejavmi tej hriešnosti: **nestálosťou, porušovaním vernosti** Kristu. Znajúc biblické učenie, najmä o ľudskom hriechu, nemáme sa čudovať, že ľudia po konfirmácii prerušia svoju aktívnu účasť v živote zboru.

Je pravdou, že pri konfirmácii sa skladá sľub ako znak záväzku voči Kristovi a takisto voči cirkvi a. v. , ale podobné, hoc menej manifestačné, **výrazy vernosti** jestvujú **v iných formách života zboru**: napr. modlitba, zo srdca spievaná nábožná pieseň, aktívna účasť v stretnutiach dorastu, na biblických hodinách, vydávanie svedectva o živote s Ježišom, ako aj (formy) zradzovania kresťanskej viery (keď niekto prestane chodiť na dorast). Aj v rámci týchto foriem sa predpokladá určitý záväzok, svojím obsahom sú tieto formy výrazom sľubu vernosti Bohu a ukončenie účasti na týchto stretnutiach sa viac menej považuje za zradu viery: Boha aj spoločenstva viery. Znamená to, že by sme mali aj o týchto formách tvrdiť, že „nefungujú“ a že ich treba zrušiť?

Akže se konfirmovaná osoba nezúčastňuje aktívne života cirkvi a v praxi nežije podľa kresťanských zásad (bere vieru na ľahkú váhu), presnejšie: podľa merítok posväteného života (fajčí, chodí do krčmy), **na vine je jej hriešnosť** a hriešnosť jej príbuzných, ak jej nedali príklad aktívnej viery pred konfirmáciou ani po nej, vrátane účasti na živote cirkvi a povzbudzovania k viere, a v neposlednom rade nedostatočné povzbudzovanie zo strany členov daného zboru. **Nie je to chyba konfirmácie.**

Keby nebolo konfirmácie...

Konfirmácia je formou cirkevného vyučovania, ktorá má určitú kulmináciu pred zhromaždeným zborom. **Všetky súčasti tohto procesu majú oporu v Biblii** a všetky vyjadrujú jej ducha, hoc nie (pravdepodobne) jej literu.

Keby nebolo konfirmácie, aj tak by sme museli nájsť akýsi model cirkevného vyučovania, spolu s určitou kulmináciou (skúškou, sľubom, promulgáciou na adresu konfirmandov). Donútila by nás k tomu nie iba situácia, ale aj Biblia a jej myslenie: ohľadne duchovného rastu, vyučovania a potvrdzovania toho, čo je vyučované.

Keby nebolo konfirmácie, veľa ľudí, ktorí sa po nej aktívne zapojili do života cirkvi, (stretnutia mládeže, služby Božie atď.), by sa preň nemuseli rozhodnúť. Čo by ich motivovalo, ak by predtým nezložili sľub pred Bohom aj zborom, ak by nebolo pravidelného stretávania s ich vrstovníkmi aj o niečo staršími veriacimi, pravidelného katechetického formovania a povzbudzovania zo strany rodičov, aby ich deti chodili na tie a iné stretnutia atď.? To nie su bezvýznamné podnety. A nie je ich málo.

Veľa ľudí bolo povzbudených k aktívnej viere, neraz aj k dušpastierskej službe, práve **vd'aka konfirmačnému vyučovaniu** a s ním spojený sľubom.

Ak by sme nemali konfirmáciu, nemali by sme prostriedok, ako nadviazať na krst, ktorý sa odohral niekedy v predošlej dobe a ktorý predpokladá ďalšie vyučovanie a povzbudzovanie vo viere, prinajmenšom v prípade detí a maloletých. **Nemali by sme prostriedok (vyučovania a) potvrdenia viery pred zborom a určitého oporného bodu viery**, najmä čo sa týka ľudí dospelých, ktorí boli iba pokrstení (v detstve) alebo neboli pokrstení (v detstve), uvidia a dajú sa pokrstiť.

Ak by nebolo konfirmácie a s ňou spojeného vyučovania, **nemali by sme prostriedok výchovy aj určitý kvalifikačný prvok**, ktorý môže byť a je základom pre zplnomocnenie k uzavretiu cirkevného sobáša, k plneniu funkcie svedka pri sobáši, možnosti dať si pokrstiť deti, k úradu kmotrovstva, ku kandidatúre na prezbytera, alebo k štúdiu teológie či na funkciu novokňaza (biskupi sa kandidátov ordinácie pýtajú na to, ako prežívali svoju konfirmáciu). Konfirmácia predstavuje určitý kompaktný celok, pokiaľ ide o množstvo informácií aj ďalších podnetov odovzdávaných v mene formovania viery a v dostatočne dlhom časovom rozmedzí. Možno ju teda považovať za oficiálny prvok, pokiaľ ide o jej uplatnenie v cirkvi.

Ak by sme nemali konfirmáciu, **nemali by dospelí členovia zboru určitý spomienkový prvok**, čo sa týka udržiavania viery a vzťahu s cirkvou, s jej členmi, či už zo strany konfirmandov samých, ale tiež ich rodiny, lebo konfirmácia príbuzného, zvečnená fotografiou, filmom, je určitým svedectvom viery a ukazateľom duchovnej orientácie danej rodiny. Ani zbor (vrátane samých konfirmovaných) by nemal prvok, na ktorý môže nadviazať. Mám na mysli výročia konfirmácie (striebornú alebo zlatú). Ale ide tiež o jednotlivca, ktorý sa napr. v deň výročia konfirmácie, pýta sám seba, ako dodržiava svoj sľub. Konfirmácia má význam z hľadiska dlhodobejšej životnej perspektívy.

Konfirmácia predstavuje **misijnú príležitosť**. Možno na ňu poukázať v evanjelizačnej práci. Takisto v pastoračnej práci, napr. v rozhovore s pacientom v nemocnici, alebo so snúbencami pri predsobášnom rozhovore.

Konfirmácia má taktiež **koinonický rozmer**. Konfirmandi absolvujú vyučovanie ako skupina. Spoločne prežívajú „konfrontáciu“ s vierou, Bohom, Jeho Slovom atď. Spoločne spievajú, modlia sa, sľubujú vernosť Bohu. Spoločne sa môžu povzbudzovať vo viere, povzbudením je už fakt, že celý proces absolvujú spoločne: od prvého dňa výučby až po konfirmačnú slávnosť. Aj po rokoch, pozerajúc sa na spoločnú fotografiu, si môžu povedať: „S tým a s tým som bol pri konfirmácii.“ A nezabudnime ani na pobyty konfirmandov či v rámci zboru spolu s dorastom, alebo v rámci seniorátu.

Odliv konfirmandov v prepočte

Konfirmácia sa týka všetkých pokrstených detí, nielen detí rodičov aktívnych v cirkvi, a niekedy sa týka aj nepokrstených, ktorí sú potom pokrstení v určitom bode pred konfirmačnou slávnosťou. Konfirmačná práca totiž stojí na princípe pôsobenia s čo najširším rozsahom, čiže snáh zasiahnuť evangeliom čo najširší okruh ľudí. V dôsledku toho sa zvyšuje riziko odlivu po konfirmácii, najmä tých, ktorí nie sa zapojení do života cirkvi a neuvažujú o tom ani pre svoje deti pred ich konfirmáciou ani po nej.

Naproti tomu cirkvi, ktoré pokiaľ ide o vyučovanie mladých, pracujú iba s ľuďmi aktívnymi v cirkvi a ich deťmi, tiež aktívnymi, zaznamenávajú na prvý pohľad o veľa menší odliv, a to už preto, že pracujú s menším počtom osôb. Bolo by zaujímavé zistiť, keby se odliv prerátal na počet osôb zapojených do tohto vyučovacieho procesu, vyučovaných detí aj ich príbuzných. Možno by percento odlivu bolo to isté v cirkvách (napr. evanjelických a. v.) pracujúcich v najväčšom možnom rádiu, vrátane detí z rodín, ktoré nie su aktívne v živote zboru, ale svoju ratolesť prihlásili na konfirmačnú prípravu.

Sľub a záväzok v takom (nízkom) veku

Vari to nie je manipulácia viesť deti v školskom veku k sľubu, ktorý sa rozprestiera na celý život? V neskoršom veku by už vernosť cirkvi (a. v.) nesľúbili. – Je našou povinnosťou pripomínať im aj ich rodičom, že každý konfirmand ho má skladať dobrovoľne. Niektorí povie, že deti vnímajú tlak zo strany rodičov a svojich vrstovníkov účastniacich sa konfirmačnej výučby a že by z nej nemohli zreznovať. Ako sme už poznamenali na začiatku, všade, kde sú ľudia zaangažovaní do Božích vecí, Božieho diela, tam sa tiež prejavuje ľudská hriešná prirodzenosť, „človečina“. Je však otázkou, či takovýto tlak prichádza naozaj do úvahy a nakoľko. Museli by sme sa prizrieť bližšie konkrétnej situácii. Zneužitia treba uviesť na pravú mieru, ale oné nevylučujú použitie, konfirmáciu samotnú. Podobný tlak môže nastať u ľudí v dospelom veku, ktorí sa ocitnú v nejakej skupine, kde treba spoločne skladať nejaký sľub, dokonca prísahu, a kde môže nastať ten istý alebo ešte väčší tlak s ohľadom na vyšší vek a dospelosť zúčastnených osôb, na charakter tohoto zaväzujúceho diania a zaväzujúcej pravdy, akže v jej mene treba skladať sľub, ba prísahu. Taký tlak môže byť prítomný aj v skupinách osôb, ktoré se dávajú krstiť ako dospelé, napr. keď ide ku krstu celý ročník. Na druhej strane spoločná príprava ku konfirmačnému sľubu je povzbudením pre všetkých, povzbudením k viere, k vernosti a k sľubu vernosti.

Nakoľko ide o to, či trinásťročné dieťa vie vyhodnotiť dosah sľubu, ktorý skladá, zdá sa, že nevie. Nevie, ako sa bude vyvíjať jeho osud, ako sa bude vyvíjať osobnostne. Ničmenej otázky ohľadne budúcnosti sú súčasťou konfirmačnej prípravy, v jej rámci sa diskutuje tiež o starobe a smrti, aj v texte konfirmačného sľubu zaznievajú slová na tému určitých anticipácií ťažkostí a pokúšeni budúcnosti. Konfirmandi sú deťmi, ale o niektorých veciach vedia seriózne rozmýšľať a môžu sa rozhodnúť pre určitý základný smer života a rozhodujú sa v tomto zmysle už v konfirmačnom veku. Možno, aj treba, ich aj týmto spôsobom formovať. Preto ich nepodceňujme. Zoberme si snúbencov v chvíli sobáša. Vedia, keď si sľubujú vernosť až do smrti, čo ich v živote čaká? Ťažko pre nich predvídať, čo sa im môže v manželskom živote stať a pritrafiť, hoci sú dospelí, ani oni na to nemusia byť (dostatočne) pripravení. A čo ak ide o vojakov a situácie, ktoré zažijú vo vojne! Tie takisto nemožno prirovnať k cvičeniu, kde sa nezabíja atď. V súvislosti s oboma príkladmi sa dotýkame vyššie spomenutého faktora rôznosti veku a s ním spojených príslušných výziev a ťažkostí. Vráťme sa k novomanželom: s ohľadom na ich dospelý vek a obsah manželsva musia rátať, z ľudského aj právneho hľadiska, s ťažšími situáciami, napr. samovoľným potratom alebo s neverou, ako trinásťročný konfirmand sľubujúci vernosť Bohu a svojej cirkvi. Zdá sa, že v žiadnom veku nemožno dostatočne predvídať a byť primerane pripravený na ťažkosti a zvraty, ktoré môže priniesť (v spojitosti so sľubom v tomto veku zloženom).

A čo sa týka úprimnosti daného veku? Ta je isteže spojená s tým predvídaním spomenutých ťažkostí a prípravou na ne, ale nie iba. Ide o oddanosť Bohu. Aj sľub oddanosti Bohu v mladom veku je cenný a podržiava človeka celý život, lebo sme sľubovali, keď sme ešte toľko „nenahrešili“, koľko v dospelom, strednom, alebo aj pokročilom veku. Takto v nás zostáva dokonca aj niečo z toho veku, zápalu, z toho mladého ducha, srdca zápalistého a čistého / čistšieho. Keď je človek dospelý, starší, už kombinuje, špekuluje, váha, hoc verí v Boha: ničmenej myšlienka na pokúšenia a ťažkosti, ktoré už v jeho živote zanechali nejakú negatívnu, nevábnu stopu, ho blokuje v rozhodnutí pre zloženie takéhoto sľubu. Už nie je tak úprimný, tak čistý, vykazujúc určitou ľstivosť, vypočítavosť, skrátka hriešnosť. Jeho postoj vyzerá zdanlivo zodpovednejší, rozvážny, ale ak ide o vieru, je, v skutočnosti, viac zablokovaný. Čiže nič závideniahodné. A viera v Boha vyžaduje s ohľadom na svoju podstatu zaväzok, ktorý môže mať formu sľubu alebo prísahy. Je otázkou, či dospelý človek na tom nie je horšie ako trinásťročný konfirmand, ktorý složí konfirmačný sľub. A či na tom niej ešte nemlúvna prijímajúce krst, ktoré sa vôbec nevzpiera spásnemu Božiemu konaniu.

Ohľadne zodpovednosti veku a váhy sľubu treba pripomenúť, že konfirmačný sľub, hoci je vážny, nie je prísahou, konfirmand nepotvrďuje svoj sľub podpisom a pred právnikom. Sľub tiež nie je spojený s žiadnou hrozbou vážneho časného trestu. Nie je povedané, že ak konfirmand nebude chodiť do kostola (alebo vystúpi z cirkvi), zaplatí pokutu 150 €, natočia o nim kritickú reportáž do lokálnej televízie, pôjde do väzenia a do kostola ho už nikdy nepustia (vrátane toho, že v ňom nebude môcť mať svoj sobáš ani pokrstiť dieťa). Naproti tomu porušenie vernosti vlasti je velezradou a býva trestané veľmi kruto.

Porušenie konfirmačného sľubu, pokiaľ ide o vernosť cirkvi a. v., nie je tiež (automaticky) spojené s večným trestom: nie je povedané, že ak konfirmand nechodí do kostola alebo dokonca vystúpi z cirkvi, niet už preň možnosť pokánia a návratu k Bohu a ide na miesto večnej záhuby.

Konfirmačný sľub je sľubom, je vážnym záväzkom, ale ak ho porušíme, môžeme činiť pokánie a Pán Boh nám odpustí. Kto z nás neporušil vernosť Bohu? Ale veríme v Božie odpustenie, v to, že svoje previnenie môžeme napraviť. To neznamená, že máme vypočítavo spoliehať na Božiu milosť, ale taká je naša hriešnosť a nestálosť vo viere, a naopak, taká je Božia dobrotá.

Sľub Bohu, ale nie cirkvi?

Argument, že konfirmand nevie, akým smerom sa bude uberať jeho život a myslenie, čo sa týka jeho vzťahu k cirkvi (a. v.), je čiastočne na mieste. Ničmenej o úprimnosti sľubu vernosti cirkvi v neskoršom veku možno konštatovať to isté, čo sme už povedali o úprimnosti voči Bohu. Konfirmačná výučba povzbudzuje k vernosti cirkvi. Preto máme sľub vernosti cirkvi, ktorý je kulmináciou tejto prípravy. A konfirmand po roku vyučovania má byť a býva rozhodnutý čo do svojho vzťahu k cirkvi a. v.: prinajmenšom v tom zmysle, že chce do nej patriť. Naviac Boha nemožno oddeliť od cirkvi, miestnej cirkvi a zboru. Vari Hospodin nie je prítomný v mojej cirkvi a v mojom zbere? Preto môžem a mám sľúbiť vernosť aj svojej cirkvi. Bolo by nekonzistentné, ak by sme spolu s vernosťou Bohu nemali hovoriť aj o vernosti cirkvi. Ako môžem vyjadriť svoj pozitívny postoj k Bohu aj k cirkvi? Sľub je jedna z jeho vhodných foriem. Pretože ak ide o vieru, ona je a má byť záväzkom. Taký jej charakter. A v živote sú chvíle, kedy stojíme pred vážnou situáciou (uzavretie manželstva, prijatie

funkcie prezbytera, vstup do armády) a kedy primeraným krokom je sľub vernosti, hoc nemožno anticipovať všetky udalosti, ťažkosti a vábidlá, a hoci ho veľa ľudí porušuje. Tuná bude zavše určité ontologické napätie medzi tým, čo je správne, čo je na mieste, a medzi praxou.